

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 306/05-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. novembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť PaedDr. J. D., bytom J., zastúpeného advokátom JUDr. M. M., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 21/93, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť PaedDr. J. D. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2005 doručená sťažnosť PaedDr. J. D., bytom J. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. M., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva

na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len okresný súd“) v konaní o žalobe sťažovateľa proti žalovanému S. v B. o zaplatenie mzdy vedenom pod sp. zn. 12 C 21/93.

Podľa tvrdenia sťažovateľa na okresnom súde už od roku 1993 prebieha konanie o zaplatenie mzdy vedené pod sp. zn. 12 C 21/93. Sťažovateľ si sťažnosťou podanou ústavnému súdu 28. apríla 2004 uplatňoval vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu zbytočných prietáhov v súdnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 21/93. Ústavný súd 8. decembra 2004 rozhodol nálezom č. k. III. ÚS 216/04-25 o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľovi bolo priznané primerané finančné zadost'učinenie vo výške 80 000 Sk a náhrada trov právneho zastúpenia. Ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu, ktorý jeho právo porušil, v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 21/93 konať bez zbytočných prietáhov. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd naďalej pokračuje v prietáhoch, v dôsledku čoho dochádza k porušovaniu jeho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Dňa 24. marca 2005 bolo sťažovateľovi doručené uznesenie okresného súdu o zastavení konania zo 4. marca 2005 z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za podané dovolanie. Sťažovateľ súdny poplatok v sume 520 Sk zaplatil v kolkových známkach. Sťažovateľ predpokladal, že okresný súd zruší uznesenie o zastavení súdneho konania podľa § 10 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), pretože súdny poplatok zaplatil do konca lehoty na odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania. Dňa 5. mája 2005 okresný súd namiesto zrušenia uznesenia o zastavení súdneho konania vyznačil doložku právoplatnosti ku dňu 9. apríla 2005. Teda namiesto zrušenia uznesenia o zastavení konania došlo k jeho správoplatneniu.

Sťažovateľ vidí porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v tom, že súdne konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 21/93 bolo zastavené z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku, pričom tento súdny poplatok za dovolanie vo výške 520 Sk sťažovateľ zaplatil do konca lehoty na odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania, a teda toto uznesenie malo byť okresným súdom zrušené. Ďalej podľa názoru sťažovateľa dochádza aj k pokračujúcim priet'ahom v súdnom konaní vedenom na okresnom súde aj napriek nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 216/04-25 z 8. decembra 2004, v čom vidí opakované porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovuje, že správoplatnením uznesenia Okresného súdu Bratislava III o zastavení konania zo dňa 4. 3. 2005 č. k. 12 C 21/93 vykonaného vyznačením doložky právoplatnosti dňa 5. 5. 2005 na č. l. 119 bolo porušené nasledovné základné právo alebo sloboda:

Právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

Právo na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách

a zároveň Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovuje, že Okresný súd Bratislava III v konaní č. k. 12 C 21/93 od 18. 11. 2004 porušil nasledovné základné právo alebo slobodu:

Právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky

Právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje doložku právoplatnosti zo dňa 5. 5. 2005 vyznačenú na č. l. 119 – uznesenie o zastavení konania zo dňa 4. 3. 2005, vracia vec Okresnému súdu Bratislava III na ďalšie konanie, prikazuje Okresnému súdu Bratislava III konať podľa § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch č. 71/1992 Zb. – zrušiť uznesenie o zastavení súdneho konania zo dňa 4. 3. 2005 a konať podľa Občianskeho súdneho poriadku bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi proti Okresnému súdu Bratislava III finančné zadosťučinenie vo výške 1 600 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 5 300 Sk na účet právneho zástupcu JUDr. M. M. (...). Výšku primeraného finančného zadosťučinenia odôvodňuje sťažovateľ nenáročným sporom, nerešpektovaním princípov právnej istoty – namiesto zrušenia nasleduje správoplatnenie, stratou dôvery vo vykonateľnosť príkazu Ústavného súdu Slovenskej republiky Okresnému súdu Bratislava III konať bez zbytočných prieťahov.“

Ústavný súd vyzval okresný súd na zaslanie predmetného súdneho spisu. Spis okresného súdu spolu s vyjadrením predsedu okresného súdu bol doručený ústavnému súdu 26. októbra 2005. Predseda okresného súdu vo vyjadrení uvádza prehľad úkonov vykonaných po vydaní nálezú ústavného súdu z 8. decembra 2004. Podľa predsedu okresného súdu došlo k mylnému vyznačeniu právoplatnosti 9. apríla 2005 na uznesení o zastavení konania zo 4. marca 2005. Uznesenie o zastavení súdneho konania zo 4. marca 2005 okresný súd zrušil 22. augusta 2005 z dôvodu, že súdny poplatok vo výške 520 Sk bol zaplatený v lehote na odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania. V konaní došlo k určitému zdržaniu od zaplatenia súdneho poplatku 29. marca 2005 do vydania uznesenia z 22. augusta 2005, poukazuje však na to, že v letnom období sa súd sťahoval do nových priestorov. Na ústnom pojednávaní predseda okresného súdu netrval.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť. Namietat' porušenie svojich práv v konaní pred ústavným súdom sú totiž oprávnené len tie fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré splnili všetky zákonné podmienky spojené s nadobudnutím a uplatňovaním takýchto práv. Z konania o ústavnej sťažnosti sú preto vylúčené také návrhy, keď sťažovateľ nespĺnil niektorú zo zákonných podmienok potrebnú pre vznik právneho vzťahu, porušenie ktorého namietal na ústavnom súde. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je jej zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť v prípade, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal sťažovateľ (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 20/97).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že podstata základného práva priznaného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa reálne môže domáhať ochrany svojich práv na súde, tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola každému poskytnutá ochrana v medziach zákonov. Základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale ju aj v určitej kvalite dostať, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu.

Ochranu základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné súdy, pričom ústavný súd súdnu ochranu v konaní o sťažnosti poskytuje iba vtedy, ak porušenie procesných práv účastníkov konania chránených zákonmi (napr. Občianskym súdnym poriadkom) je súčasne aj porušením základného práva alebo slobody upravených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 50/97, I. ÚS 54/97).

Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súd. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. februára 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prejednanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

V predmetnej právnej veci boli po vydaní nálezú ústavného súdu č. k. III. ÚS 216/04-25 z 8. decembra 2004 vykonané tieto úkony:

Dňa 17. decembra 2005 ústavný súd vrátil okresnému súdu súdny spis sp. zn. 12 C 21/93.

Z 12. januára 2005 sa v spise nachádza úradný záznam, v ktorom sa uvádza, že predmetný spis bol zákonnému sudcovi predložený 12. januára 2005.

Dňa 17. januára 2005 bol daný pokyn kancelárii na zastavenie konania o dovolaní.

Dňa 4. marca 2005 bolo vydané uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 7. marca 2005 bol daný pokyn kancelárii na doručenie uznesenia o zastavení konania žalobcovi, t. j. sťažovateľovi.

Dňa 29. marca 2005 bol zaplatený súdny poplatok za dovolanie.

Dňa 9. mája 2005 bol daný pokyn kancelárii na doručenie uznesenia Krajského súdu v Bratislave z č. 1. 88 spisu.

Z 29. júna 2005 sa v spise nachádza úradný záznam, z ktorého vyplýva, že spis bol daný na nahliadnutie právnomu zástupcovi žalobcu.

Dňa 22. augusta 2005 okresný súd zrušil uznesenie o zastavení súdneho konania zo 4. marca 2005.

Na základe sťažnosti a na základe vyžiadaného spisu okresného súdu dospel ústavný súd k záveru, že v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 12 C 21/93 nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uznesenie okresného súdu o zastavení konania sp. zn. 12 C 21/93 zo 4. marca 2005 bolo okresným súdom zrušené 22. augusta 2005 z dôvodu zaplatenia súdneho poplatku v lehote na podanie odvolania v súlade s § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, k porušeniu uvedených práv nedošlo, pretože okresný súd po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 216/04-25 z 8. decembra 2004 vykonal niekoľko úkonov, konal priebežne a od vydania nálezu ústavného súdu neuplynula dostatočná lehota na to, aby mohlo dôjsť k opakovaným zbytočným prieťahom v súdnom konaní.

V súčasnosti nemožno zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti odstrániť. Preto ústavný súd neskúmal splnenie ostatných procesných podmienok.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2005